

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичного виховання

Кафедра теорії і методики фізичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри теорії і методики фізичного
виховання
доц. Степанова І.В.

«12» червня 2017 р.

Р о б о ч а п р о г р а м а в и р о б н и ч о ї п р а к т и к и

[Виробнича практика за професійним спрямуванням]

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Магістр

(ступень вищої освіти)

галузь знань

01 - «Освіта/Педагогіка»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

017 - «Фізична культура і спорт»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

фізичне виховання різних груп населення

(назва спеціалізації/ освітня програма)

факультет

фізичного виховання

(назва факультету)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни –**виробнича практика за професійним спрямуванням** для здобувачів ступеню вищої освіти **магістр**, галузі знань – 01 - «Освіта/Педагогіка», спеціальності 017 - «Фізична культура і спорт».

Розробник:

Єлісєєва Дар'я Сергіївна, викладач, кандидат наук з фізичного виховання і спорту

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри **теорії і методики фізичного виховання**, факультету **фізичного виховання**, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 11 від. **“ 12 ” червня 2017 р.**

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Степанова І.В.

(прізвище та ініціали)

“ 12 ” червня 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 01 - «Освіта/Педагогіка» (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 017 - «Фізична культура і спорт» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»	Лекції	
		Практичні	
		Семінарські	
		Самостійна робота	
Індивідуальні завдання			
Вид контролю:			
	диф. залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Виробнича практика за професійним спрямуванням є складовою частиною навчального процесу та одним з важливих етапів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Практика забезпечує тісний зв'язок теоретичного навчання з самостійною роботою студента, надає йому досвід організації та проведення навчального процесу у Дніпровській академії неперервної освіти, що сприяє прискоренню процесу професійної адаптації майбутнього фахівця до трудової діяльності.

Метою виробничої практики за професійним спрямуванням є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування у них на базі одержаних в інституті знань, професійних навичок та вмінь для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання:

1. Поглиблення та закріплення отриманих в інституті знань, формування вмінь та навичок щодо розв'язання широкого кола проблем та завдань шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.
2. Вдосконалення рухових умінь і навичок з різних видів рухової активності та підтримання загального рівня фізичної активності і здоров'я.
3. Формування у студентів здатності до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатності до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки.
4. Формування у студентів вміння самостійно планувати, організовувати та проводити експериментальні дослідження в галузі здоров'язбереження із застосуванням технічних засобів, інформаційних технологій і методів обробки результатів.
5. Виховання у студентів потреби в самоосвіті, формування творчого підходу до майбутньої професійної діяльності

У результаті проходження виробничої практики за професійним спрямуванням студент повинен

знати:

- теоретико-методичні основи з фізичного виховання, медико-біологічні та психологічні основи і технології розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічні основи діяльності у сфері фізичної культури;
- сучасні теоретико-методичні концепції гармонійного рухового, функціонального, інтелектуального та духовного розвитку учнів різних закладів освіти;
- методи наукових досліджень в галузі фізичного виховання і інноваційні освітні технології навчання у фізичному вихованні;
- сучасний стан діяльності комунального заклад вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» (КЗВО ДАНО); завдання, права, обов'язки, структуру Закладу; організацію освітнього процесу в академії неперервної освіти;
- особливості роботи кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО; організацію і проведення конкурсів, семінарів, круглих столів.

вміти:

- аналізувати, систематизувати та оцінювати педагогічний досвід, розробляти методики та технології для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки;
- володіти навичками пошуку, аналізу і оцінки інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку;
- проводити дослідження на відповідному рівні, здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел, вчитися і оволодівати сучасними знаннями для їх подальшої реалізації в практиці;
- реалізовувати міждисциплінарні зв'язки залежно від завдань і змісту навчально-виховного процесу, перевіряти, уточнювати, поповнювати знання;
- володіє різноманітними методичними прийомами, що активізують пізнавальну діяльність тих, хто займається;
- володіти навичками безпечної діяльності;
- розробляти перспективні та оперативні плани й програми роботи закладів освіти;
- оперувати інформацією щодо правових положень в галузі збереження, зміцнення здоров'я учнів, а також професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Організаційна робота.****Тема 1. Характеристика сфери управління МОН України.**

Аналіз системи державного управління у сфері фізичної культури та спорту в Україні.

Тема 2. Особливості діяльності комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» (КЗВО ДАНО).

Статут КЗВО ДАНО. Структура КЗВО ДАНО. План роботи КЗВО ДАНО. Основні напрямки діяльності академії.

Тема 3. Організаційне забезпечення роботи кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО.

Структура кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО. Основні напрямки роботи, наукова та науково-дослідна роботи кафедри. Організаційне забезпечення фізкультурно-оздоровчих, спортивно-масових заходів серед педагогів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Превентивна діяльність кафедри щодо формування здорового способу життя та профілактики ризикової поведінки.

Змістовий модуль 2. Навчальна робота.**Тема 4. Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників, тематичні курси, навчальні тренінги.**

Положення про курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Теоретико-педагогічні аспекти організації сучасного навчально-виховного процесу в контексті реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні. Нормативно-правове забезпечення реформування шкільної освіти. Сучасні проблеми формування культури здоров'я дітей та молоді в Україні, Впровадження здоров'язберігаючих технологій в навчальний процес освітнього закладу. Педагогічні підходи до впровадження інклюзивної освіти. Впровадження

принципів гендерної рівності та попередження дискримінації в системі освіти. Організаційно-методичний супровід атестації як засіб підвищення професійної компетентності вчителя.

Тематичні курси щодо формування здорового способу життя та профілактики ризикової поведінки («Сприяння просвітницькій роботі «рівний – рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя», «Спорт заради розвитку» (профілактика злочинної поведінки), «Профілактика ВІЛ та навчання життєвим навичкам через гру в футбол - «Fair Play - Чесна гра»).

Професійний напрямок підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури.

Реалізації Закону та державної програми розвитку фізичної культури в Україні. Теми, завдання і ключові ідеї предмету «Фізична культура», системний підхід до навчання. Наукові основи предмету. Нормативно-правова база для викладання предмету «Фізична культура». Інтерактивні технології та продуктивні форми і методи навчання в курсі «Фізична культура». Тематика і структура, загальні рекомендації з планування і проведення уроків з фізичної культури за модульною системою. Організація і проведення обов'язкових фізкультурно-спортивних, оздоровчих заходів в процесі навчання та в позаурочний час. Сучасні педагогічні проекти для підвищення ефективності занять з фізичної культури. Особливості організації і проведення занять з фізичної культури з учнями початкової школи. Нетрадиційні системи у формуванні культури здоров'я школярів. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як пріоритетний напрямок сучасної вітчизняної освіти. Особливості організації занять з учнями основної, підготовчої та спеціальної медичної групи. Організація лікарсько-педагогічного контролю за фізичним вихованням. Безпека життєдіяльності під час проведення занять на уроках фізичної культури. Педагогічна практика на базі загальноосвітніх навчальних закладів (знайомство з організацією навчальної, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи).

Тема 5. Методичні семінари кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО, круглі столи.

Методичний семінар-практикум «Впровадження проекту «Дитяча легка атлетика IAAF» в загальноосвітніх навчальних закладах області»; «Використання нетрадиційних оздоровчих систем на уроках фізичної культури».

Змістовий модуль 3. Методична робота.

Тема 6. Аналіз інформаційного забезпечення кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО.

Аналіз науково-методичної літератури кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО. Мультимедійне забезпечення навчального процесу з фізичної культури. Навчальні технології мультимедійного планування в системі фізичного виховання.

Тема 7. Підготовка конспекту лекції для вчителів фізичної культури.

Конспект лекції для вчителів фізичної культури (з обраної теми).

Змістовий модуль 4. Фізкультурно-оздоровча робота.

Тема 8. Організація і проведення масових позааудиторних заходів.

Позааудиторні заходи: некласифікаційні змагання школярів, фізкультурно-художні свята, спортивно-художні вечори, дні здоров'я.

Тема 9. Організація і проведення конкурсів.

Організація і проведення конкурсів: на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах, «Вчитель року – вчитель фізичної культури». Організація і проведення дитячих

конкурсів малюнків, літературних творів, вікторини «Олімпійський рух», «Молодь обирає здоров'я». Організація і проведення Олімпійського тижня.

Змістовий модуль 5. Спортивно-масова робота.

Тема 10. Регламентуюча документація для організації і проведення спортивно-масових заходів.

Планування спортивно-масової роботи. Положення про спортивно-масовий захід (змагання), звіт про проведення спортивно-масового заходу (змагання).

Змістовий модуль 6. Самостійна робота.

Тема 11. Організація самостійної роботи студентів.

Методичне забезпечення самостійної роботи. Організація самостійної роботи студентів. Система контролю самостійної роботи студентів. Закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь відповідно до програми практики.

Змістовий модуль 7. Науково-дослідна робота.

Тема 12. Визначення методологічних основ магістерської роботи.

Аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження; педагогічне спостереження; складання програми дослідження; проведення констатуючого та формуючого експерименту; узагальнення результатів дослідження.

Тема 13. Підготовка доповіді з теми магістерської роботи.

Оформлення звіту з теми магістерської роботи та його захист.

Змістовий модуль 8. Документи звітності про проходження виробничої практики за професійним спрямуванням.

Тема 14. Оцінка діяльності студента на практиці.

Попередній захист результатів практики на комісії на базі практики. Характеристика діяльності студента на базі практики, оцінка виконаної роботи, висловлювання побажань в організації практики.

Тема 15. Підготовка звітної документації та захист виробничої практики за професійним спрямуванням.

Звітність студента про виконання програми практики та індивідуального плану роботи. Основний захист результатів практики на комісії в інституті.

Перелік документів, які необхідні для захисту виробничої практики за професійним спрямуванням

1. Індивідуальний план роботи	1 тиждень
2. Статут КВНЗ ДОІППО	1-2 тиждень
3. Структура КВНЗ ДОІППО	1-2 тиждень
4. Структура кафедри виховання та культури здоров'я КВНЗ ДОІППО	3-4 тиждень
5. План роботи кафедри виховання та культури здоров'я КВНЗ ДОІППО	3-4 тиждень
6. Положення про курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників	5-6 тиждень
7. План фізкультурно-оздоровчих, спортивно-масових заходів.	5-6 тиждень
8. Конспект лекції для вчителів фізичної культури (з обраної теми).	5-6 тиждень
9. Положення про спортивно-масовий захід (змагання).	7-8 тиждень
10. Звіт про проведення спортивно-масового заходу (змагання).	7-8 тиждень
11. Повний аналіз конкурсів: на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах, «Вчитель року – вчитель фізичної культури». Дитячих конкурсів малюнків, літературних творів, вікторини «Олімпійський рух», «Молодь обирає здоров'я».	2-6 тиждень
12. Повний аналіз тренінгового навчання	1-7 тиждень
13. Аналіз фізкультурно-оздоровчої роботи в загальноосвітніх навчальних закладах.	3-7 тиждень
14. Реферат щодо системи організації фізичного виховання в закладах освіти зарубіжних країн (презентація).	7-8 тиждень
15. Звіт з науково-дослідної роботи.	7-8 тиждень
16. Звіт про проходження виробничої практики за професійним спрямуванням.	8 тиждень

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	сем	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Організаційна робота													
Тема 1. Характеристика сфери управління МОН України	10					10							
Тема 2. Особливості діяльності комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» (КЗВО ДАНО)	10					10							
Тема 3. Організаційне забезпечення роботи кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО	10					10							
Разом за змістовим модулем 1	30					30							
Змістовий модуль 2. Навчальна робота													
Тема 4. Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників, тематичні курси, навчальні тренінги	15					15							
Тема 5. Методичні семінари кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО, круглі столи	15					15							
Разом за змістовим модулем 2	30					30							
Змістовий модуль 3. Методична робота													
Тема 6. Аналіз інформаційного забезпечення кафедри виховання та культури здоров'я КЗВО ДАНО	15					15							
Тема 7. Підготовка конспекту лекції для вчителів фізичної культури	15					15							
Разом за змістовим модулем 3	30					30							
Змістовий модуль 4. Фізкультурно-оздоровча робота													
Тема 8. Організація і проведення масових позааудиторних заходів	15					15							
Тема 9. Організація і проведення конкурсів	15					15							
Разом за змістовим модулем 4	30					30							

Змістовий модуль 5. Спортивно-масова робота												
Тема 10. Регламентуюча документація для організації і проведення спортивно-масових заходів	30					30						
Разом за змістовим модулем 5	30					30						
Змістовий модуль 6. Самостійна робота												
Тема 11. Організація самостійної роботи студентів	30					30						
Разом за змістовим модулем 6	30					30						
Змістовий модуль 7. Науково-дослідна робота												
Тема 12. Визначення методологічних основ магістерської роботи	15					15						
Тема 13. Підготовка доповіді з теми магістерської роботи	15					15						
Разом за змістовим модулем 7	30					30						
Змістовий модуль 8. Документи звітності про проходження виробничої практики за професійним спрямуванням												
Тема 14. Оцінка діяльності студента на практиці	15					15						
Тема 15. Підготовка звітної документації та захист виробничої практики за професійним спрямуванням	15					15						
Разом за змістовим модулем 8	30					30						
Усього годин	240					240						

11. Методи контролю

Підсумкова кількість балів визначається, як сума балів за результатами поточного контролю з поетапним виконанням розділів роботи: перевірки оформлення звітної документації, виконання індивідуального плану роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

(Диф. залік)

	Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Змістовий модуль № 4		Змістовий модуль № 5
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
Оцінка за документацію	30 – 50			30 – 50		30 – 50		30 – 50		30 – 50
Виконання індивідуального плану	30 – 50			30 – 50		30 – 50		30 – 50		30 – 50

	Змістовий модуль №6	Змістовий модуль № 7		Змістовий модуль № 8		Середнє значення
	T11	T12	T13	T14	T15	
Оцінка за документацію	30 – 50	30 – 50		30 – 50		60 – 100
Виконання індивідуального плану	30 – 50	30 – 50		30 – 50		

Критерії оцінки виконання індивідуального плану роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
47-50	Студент виконав увесь обсяг роботи по програмі практики; усі види робіт проведені на високому науково-методичному рівні; раціонально застосовувалися різні методи навчання, прийоми організації й активізації учнів, підтримувалась належна дисципліна; виявляв інтерес до проведення занять з фізичної культури у ролі фахівця з фізичної культури і взагалі до педагогічної професії; на певному професійному рівні проводив всі форми фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи. Творче і якісне виконання всіх завдань, запропонованих керівником групи практики. Володіння організаторськими здібностями, командним голосом, широтою кругозору й ерудицію, педагогічної етики і т.п.
45-48	Студент виконав увесь обсяг роботи по програмі практики; усі види робіт проведені на високому науково-методичному рівні; раціонально застосовувалися різні методи навчання, прийоми організації й активізації учнів, підтримувалась належна дисципліна; виявляв інтерес до проведення занять з фізичної культури у ролі фахівця з фізичної культури і взагалі до педагогічної професії; на певному професійному рівні проводив всі форми фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи.
41-44	Студент виконав увесь обсяг роботи по програмі практики; усі види робіт проведені на достатньому науково-методичному рівні; виявляв інтерес до проведення різних форм фізичного виховання і взагалі до педагогічної професії; на достатньому рівні проводив різні форми фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи. Студент проявив меншу самостійність і творчість в підготовці та проведенні освітньої-виховної і фізкультурно-оздоровчої роботи.
37-40	Студент виконав увесь обсяг роботи по програмі практики; усі види робіт проведені на достатньому науково-методичному рівні. Правильне і якісне виконання більшості завдань (за винятком одного-двох, у яких допущені помилки, недоліки).
33-36	Усі види робіт практики проведені на недостатньому науково-методичному рівні; застосовувалися одноманітні методи навчання, прийоми організації й активізації учнів, не підтримувалась належна дисципліна; виявляв слабкий інтерес до проведення занять з фізичної культури і взагалі до педагогічної професії; допускав помилки в організації та проведенні різних форм фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів; недостатньо ефективно

	використовувались окремі методичні прийоми активізації, припускався помилка при побудові, проведенні й аналізу занять.
30-32	Усі види робіт практики проведені на недостатньому науково-методичному рівні; виявляв слабкий інтерес до проведення занять з фізичної культури і взагалі до педагогічної професії; допускав помилки в організації та проведенні різних форм фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів. Відсутність ініціативи, прагнення використати додаткові методичні посібники.
1 – 29	Студентом були допущені серйозні помилки під час організації та проведення різних форм фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів. Відсутність готовності до проведення освітньо-виховної й фізкультурно-оздоровчої роботи. Недбале виконання завдань. Пропуск практики без поважних причин.
0	Студент не зробив спроби виконання індивідуального плану роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Навчальні посібники.
3. Методичні рекомендації.
4. Науково-методичні періодичні видання.
5. Документи планування та звітності кафедри виховання та культури здоров'я.

14. Рекомендована література

Базова

1. Москаленко Н.В., Корж Н.Л., Єлісеєва Д.С. Організація самостійних занять з фізичного виховання учнівської та студентської молоді: монографія. Дніпро: Інновація. 2017. 212 с.

2. Дамбаева Б.Б. Педагогические условия совершенствования содержания последипломного образования учителя : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Чита. 2005. 190 с.
3. Документи чинного законодавства в галузі освіти та фізичної культури / укладач Л.М. Гут. – Дніпропетровськ : Інновація. 2011. 272с.
4. Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей III Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 14–15 квітня 2016 р. – Суми : Сумський державний університет. 2016. 291 с.
5. Інформаційно-навчальне середовище системи освіти // Освіта Київщини в цифрах і фактах (2012/2013 навчальний рік) : інформаційно-аналітичний збірник / за ред. Н. І. Клокар. – Біла Церква : КОПОПК. 2013. С. 116–129.
6. Катаев О.І., Андрієнко Г.М. Сучасні вимоги і шляхи удосконалення процесу підготовки фахівців із фізичного виховання та спорту. – Теорія та методика фізичного виховання. // Науково– метод. Журнал. 2003. № 1.
7. Карпюк Р.П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до розв'язання педагогічних ситуацій: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Карпюк Роман Петрович. Вінниця. 2005. 204с.
8. Клокар Н.І. Управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.06 / Клокар Наталія Іванівна. Київ. 2011. 605 с.
9. Положення про самостійну, індивідуальну, самоосвітню роботу слухачів курсів підвищення кваліфікації і перепідготовки / за заг. ред. В. Ю. Арешонкова. Житомир : ЖОІППО. 2007. 244 с.
10. Професійна майстерність учителя фізичного виховання : навч. посіб. / Галина Валентинівна Балахничева, Людмила Василівна Заремба, Анатолій Васильович Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2013. 64 с.
11. Романова К.Є. Методична система формування та розвитку педагогічної майстерності вчителів: автореф. дис... д-ра пед. наук.: спец. 13.00.08 «Теорія і методика професійної освіти» / Романова Каріне Євгенівна; Шуйский держ. пед. ун-т. Шуя. 2010. 45с.
12. Теорія і методика фізичного виховання різних груп населення : [підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / за ред. Т.Ю. Круцевич. К.: Олімпійська література. 2008. Т.2. 367с.
13. Теорія і практика дошкільної освіти в Україні: колектив. монограф. / [авт. колект.: З.Н. Борисова, Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.М. Голота та ін.; за заг.ред. Г.В. Беленької, М.А. Мошовець]. К.: Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. 232с.
14. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Київ: Академія 2001. 568с.

Допоміжна

1. Балахничева Г. В., Цьось А. В., Заремба Л. В. Сучасні педагогічні технології підвищення професійної спрямованості фахівця фізичної культури в навчально-виховному процесі сучасної школи. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки. 2010. С. 53–64.
2. Физическая культура студента: Учебник / Под. ред. В.И. Ильинича. М: Гардарики, 2005. 448с.

3. Балахничева Г. В., Заремба Л. В. Формування професійної майстерності майбутнього фахівця фізичної культури : [навч.-метод. посіб. для студ. випуск. курсів ін-тів фіз. культури]. Луцьк : РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки 2004. 82 с.
4. Власюк Г. Інновації в навчально-виховній діяльності вчителя фізичної культури. Концепція розвитку в галузі фізичного виховання і спорту в Україні. Зб. наук. пр. Вип. 4. Рівне. 2006. С. 3–6.
5. Матросов В.Л. Модернізація вищої педагогічної школи. Педагогіка. 2006. №10. С. 14–18
6. Олійник В. В. Система післядипломної педагогічної освіти України : стратегія розвитку. Освіта на Луганщині. 2009. №2. С. 14–19.
7. Сидоренко В. Багаторівнева циклічна модель професійно-особистісного зростання вчителя-словесника за кредитно-модульною системою організації навчання. Післядипломна освіта в Україні. 2010. №1. С. 55–59.
8. Сорочан Т.М. Професіоналізм педагога в контексті післядипломної освіти. Методист. 2012. №5. С. 57–61.
9. Чернікова Л.Г. Сучасні тенденції розвитку регіональної системи післядипломної педагогічної освіти. Наукова скарбниця Донеччини. 2007. № 1. С. 28–34.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.zippo.net.ua> Курси підвищення кваліфікації. Матеріали сайту Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.
2. <http://pidruchniki.ws>. Максимюк С.П. Педагогіка : [навч. посіб.] / С.П. Максимюк. Кондор, 2009.
3. <http://search.ligazakon.ua>. Типовий статут фізкультурно-спортивного клубу спортивної спілки учнівської молоді загальноосвітнього та професійно-технічного навчального закладу.